

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

De statibus ecclesiasticis

[urn:nbn:de:bsz:31-300759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300759)

mo qui non sapit que dei sunt / sibi fingit.
¶ Quis .n. dubitauerit. qm̄ plures cāe cō/
currere habeant pro omnib; de concilio vt
eis fides det / q̄ laborāt ad vnionē dandam
q̄s p̄ alijs p̄cedentib; ad suā p̄sidentā tales
q̄le occupandā. **¶** Amor q̄ppe nimi; et car
nalis ad sc̄p̄m et ad suos: nōne fallere solet
et in errores ip̄ios traducere / et vsq; ad imi
tatiōz luciferi / vt adorari velint sic d̄i / neq;
reputēt se subditos eē cuiq; / sic filij belial /
sine iugo nec sibi posse dici. cur ita fac; / qui
nec deū timēt. nec hoīem reuerēt. cū tū b̄i
liozes eē debeāt / et ad fruendū p̄mptiozes
et p̄lationis mūere q̄to se obligatiozes eē
p̄spiciūt in reddēda rōe / **¶** Postremo tū b̄
sūmope cauēduz ē iudiciō. ne vs; ep̄ikeve
passim et absq; māifesta rōe fiat / trāsmutā
do legē sc̄ptā. Alio; n̄ tolleret p̄tinētia legi
bus sua stabilitatē / nutātib; totā reipub
licē disciplinā inueniēt eis collabi. et ex p̄nti
republicā corruere vel p̄turbari necē ē. In
de p̄tigit ap̄d romanos ista seueritas. et in
nece p̄prioꝝ filioꝝ / ne labefacerēt optimaz
reipublice disciplinam. **¶** Finit.

Quatuor considera

tiones q̄ ad robur p̄dictoꝝ faciūt. rep̄iūtur
postea i oratione Apparuit gratia. 6. **¶**

Incipit tractatus

eiusdem de statibus ecclesiasticis

¶ At quā oēs obfuare p̄uenit cur
oib; tū maxie circa misterij reli
giōis xp̄iane / nūq; solidi; substi
tūt. q̄s si v̄itate et iusticia tāq; so
rorib; fulciat. Nā si nō i v̄a iusticia / et iusta
v̄itate / reddat vnicuiq; qd̄ suū ē / nōne sc̄is
ma p̄tinētia ir̄rupēs pacē exturbabit. **¶** Au
diā idcirco sub breuiū p̄siderationū nūe
ro. qd̄ stat; sūmoꝝ p̄ntificū / qd̄ p̄latoꝝ / qd̄
curatoꝝ qd̄ medicātiū possit / q̄lib; de suo
misterio vacit offeri / ne trāsgressio finij p̄
porum / seu dilatio nimia / sepe iusticiam
ab osculo felici pacis proinde lites / sedas vt
assoler introducat.

Sequuntur sex con

deratiōes sup̄ statu sūmi p̄ntificis. **¶** Cōsid. i.

¶ Stat; papalis institutus ē a xp̄o sup̄
naturalitē et immediate. tāq; p̄matuz
b̄n̄s monarchicū / et regalē / in eccia
stica hierarchia / fm̄ quē statū vnicū et sup̄
mū / eccia militās d̄; vna sb̄ xp̄o. quē statuz

q̄sq; impugre / vel diminuerē / vel aliarū ec
clastico statui p̄clari coeque p̄sumit. si h̄ p
tinacit faciat. heretic; et sc̄ismatic; ip̄i; atz
sacrilēg;. **¶** Adit. n. in heresim toties exp̄sse
dānatā a p̄ncipio nascens eccie vsq; bodie
tam p̄ instōnem christi de p̄ncipatu p̄tri
sup̄ alios ap̄los. q̄s p̄ traditōz tot; eccie in
sacris eloquijs suis / et generalibus cōcilijs

Consideratio Secunda.

¶ Stat; papalis h̄ non oīno vacet
seu deficiat p̄ morte pape naturalē
vel civilē / nec p̄ p̄ntis eccia definit esse vna
nihilomin; em̄i debēt xp̄iani sub pena sac
matit; q̄ i b̄ statu p̄stituat et p̄sident assidue
vnicus / et certus sūmus p̄ntifex. q̄suz fieri
p̄t. p̄ loco et tpe. sic q̄ nō est licitū sc̄nter i
pedire / q̄ minus sit vnus talis sūmus p̄
ntifex in eccia / in q̄ sit ecclesiastice p̄ntis ple
nitudo / et q̄ nō sint plures in q̄ tāq; ecclesi
cū regimē definerē eē possete monarchicū / et
in aliā policie sp̄m / vt in aristocraticā / aut
tāocraticāz reciderēt. q̄uis papatus bas
policiaz species non excludat h̄ assumat
quēadmodū de sacro d̄noꝝ cardinaliū col
legio et de generali concilio videre est

Consideratio Tertia.

¶ Stat; papalis non eximit papā a le
gib; pure diuinis q̄ vel in euāgelijs
vel generalib; concilijs posite sunt. **¶** Et
ex h̄ p̄sequit p̄ q̄ papa sub iurē legi illi de
correctione frātra. Si peccauerit in te fra
ter tu; et. Sic q̄ p̄t fraternalitē corrip̄i duz
peccat. Et si tandem noller audire ecclesiā
quā generale cōcilium rep̄ntat / d̄; h̄i sicut
ethnicus et publicanus. Et ita p̄t h̄ modo
p̄ conciliū vel iudicari vel coerceri vel p̄
cōcicato haberi. **¶** Consideratio. iij.

¶ Stat; papalis nō eximit papam
a iurib; q̄ sunt pure de dictamine na
turali. quēadmoduz sunt p̄ncipia
iuris naturalis. Propterea cū lex natural
dicat q̄ bonū cōe tanq; aliqd̄ diuinū p̄ferē
dum est p̄ticulari bono. Deducit ex h̄ q̄ ad
bonum tot; ecclesie / quā conciliū genera
le rep̄ntat. reducēdū ē bonuz p̄sonale pape
sic q̄ in p̄iudiciū boni cōis / p̄ticularē bo
nū pape seu cōmodū vel stat; / retentio vel
dilatatio / p̄ualere nō debet / cum fm̄ exigen
tiā finis cetera debeāt moderari. finis autē
papat; est vtilitas eccle. **¶** Consideratio. v.

¶ Stat; papalis / quōis eximat papā
a legib; pure positiuis / canonic; vel ci
uilib; / sic q̄ fm̄ eas coerceri p̄tine

non pot' vt p'cite tales sunt/nihilomin' pa
pa no' debet aut pot' leges positivas p'rum
p'cciliu' generale/ad qd' sufficient' spectat
discernere vel dicare si papa palā p'uertat
p'ratem suā in destructionē ecclesie nō i edi
ficationem.

Consideratio sexta

Statu' papalis obligat papā tāto
ampli' q'to maior est in ecclia/ s'bi
cere se legib' diuinis/naturalib' z
canonicis ad vtilitatē ecclie. Propterea cū
magis videat oculi/ q's oculus/ videt q' nō
sine grādi discrimine salutis/ papa possit
delibationes vel instituta generaliu' alio
rū dremere/ vt nō fm cōem sed p'ria deli
bationē extendat in ecclesiastico regimine p'
sidere. Propterea bñ dictū est/ q' papa nō
potest generalē statum ecclesie immutā/
re vel tollere.

Sequuntur sex con

siderationes de statu summi pontificis et
dominor' sacre romane ecclie cardinalium

Consideratio prima.

Stat' summi pōntificis ac sacri col
legij dñor' cardinaliu' sibi collate/
raliū fūdat' est in ecclastica hierachia sub
celesti/ immediate a xpo/ nec hūana instōne
seu p'sumptione pot' destitui. Qui statui q'
p'rinaciter derogat/ cēsendus ē iura sacro
canones hereticus/ atq' sacrilegus.

Consideratio Secunda.

Stat' p'dictus/ dotādus ē vel fouē/
dus/ p' debita z honesta sustentatōe
tpaliū/ sine q' b' in hac vita misera/ spūalia
diu nō subsistūt/ quēadmodū alter stat' q'
cunq' ecclasticus inferior seu subditus dota
tus est/ vel dotandus iura sui qualitatem.

Consideratio Tertia.

Stat' p'dictus/ nō iō p'dit iura sibi
conuenientia/ q' posuit/ p'positō duplex
p'cedes/ si forte fuerint abusus aliq' p'sona/
les/ oli/ vel nūc inueni. Alioq'n sic argueret
aduersus oēm statū nedū ecclasticū/ s'z tpa/
lē/ q' dissipādus ē/ defendendus/ z p'dendus/
qm in mutlis offendimus omēs

Consideratio Quarta.

Stat' p'dict' potuit/ z p't i subuēti
onib' t'pali' z honeste sustentatōis
p'scribere de certo mō/ vel q'ta subuētionis/
sicut plati vel curati inferiores respectu s'bi
uentionis facte p' subditos/ in oblatiōib'/

decimis/ z similib'. etiā vbi status p'dictus
aliūde dotat' esset ex patrimonialib' bonis
vel alijs/ quēadmodū in prelatib' dicimus
z curatis.

Consideratio Quinta.

Stat' p'dictus dñi recipit z querit
subuentiones p'suetas/ in oblatiōi
bus/ decimis/ vel annatis/ z similib'.
nō d'z coipō de simoniaca p'ranitate notari
nisi forte vitū aliud in executionis mō cō/
currerit. qd' vitū corrigi d'z/ nō obinde sta/
tus minui destrui/ culpāri. vel iurib' alium
de debitis defraudari. Sic ab ifirmo mor
bus tollēdus est. nō subiectū vel corp' de/
struendū. Oppositū vō p'rinaciter ipos
nens. notādo general' de simoniaca p'ran
tate totū statū istū/ temerarius esset nec ferē
dus.

Consideratio Sexta.

Stat' p'dictus p' z d'z ronabil' resis
tere p' viā appellatōis/ aut alias
si aduersus p'dicta voluerit aliq' de
facto p'cedere/ p'rum dñi p'sone de illo stato
subiiciūt se/ z statū suū/ debite regulatōis
scē mris ecclie/ si forsitā aliq' fuerint i eis res/
formāda/ z agēdo. nedū nō scādalisant a/
ctiue vel peccāt. s'z merent' tāq' defensores
iurū nō solū suoz p'sonalū/ vel ecclie p'rici
laris romane. s'z vniuersalis ecclie/ z ad vtil
tatē honestatēq' totū republice xpiane/ q'
p'sistit i suo dēore mēbroz maxie p'ncipaliū.

De statu prelatorū

Consideratio prima.

Stat' platiōis epalis in ecclia/ sic
est de p'maria/ z immediata/ ac supna
turali instōne christi/ q' naturali/ vel hūana
solū aucte/ nō potuit institui/ sic potuit stat'
dñationis t'pali' regie/ vel impialis. hūa/
nitus z naturaliter ordiari.

Consideratio secunda.

Stat' platiōis epalis in ecclia q'
ad sui collationē p'rimariā. fuit im/
mediate a xpo datus p'mis aplis.
sic status papalis Petro. Licet postmodū
talis collatio vel adq'sitio fieri potuerit rā
era sit i successorib' p' hoies. sic Barthias
fact' ē apls p' electōz vel sortē/ z successores
et Petri fuit nec p' hūanā electōz dñor' car/
dinaliū/ q' mod' potuit z p' variari vt infra
ponet.

Consideratio tertia.

Stat' platiōis epal' hūit aplis z
successorib' vsum vel exercitiū sue
p'tat' s'bi papa petro/ z successorib' ei' tanq'
s'bi hūre vel hūitib' plēitudinē fōtale epalis
auctatis. Cū z q' ad talia miorē plati. l.

curati subsunt ep̄is / a quibus vsus sue pos-
testatis q̄nq̄ limitat vel arceat. ⁊ sic papa
posse fieri circa p̄latos maiores et ceteris et
rationabilibus causis non est ambigendum

Consideratio Quarta.

Status ep̄alis nō ita subest statui pa-
pali. q̄ illū possit papa annullare. si-
cut nec stat⁹ papalis possit hūanit⁹ desti-
tui. Nihilomin⁹ idē stat⁹ ep̄alis q̄ ad adq̄-
sitionē istī p̄sone / ⁊ q̄ ad exercitiū / subest rō-
nabili pape volūtatī ad vtilitatē ecclēie / vt
dictū est. De cetero rōnabilitas videt attendē-
denda seu regulanda / maxie p̄ determinatio-
nes p̄ciliorū generalium / p̄sertim iā factas
de p̄sensu ⁊ auctē summoꝝ pontificum

Consideratio Quinta.

Status ep̄alis q̄ ad sui adq̄sitionē
istī p̄sone / ⁊ q̄ ad exercitiū / non ita
subest mere volūtatī pape / q̄ p̄ libito possit
sine iniuria et pctō / circa h̄mōi adq̄sitionē
⁊ destitutōz / p̄p̄latōz ⁊ restrictōz opari. q̄m̄
data est ei p̄tās dicēte ap̄lo nō ad destructō-
nē / s̄ edificatōez.

Consideratio vi.

Status ep̄alis / h̄z ex se ⁊ xpi instōne
p̄maria. p̄tatem p̄ficiēdi corp⁹ xpi
et ministrādi sacra ecclēastica oia / ius in sui
per predicādi / ius stipēdia tp̄alia sumēdi /
ius excoicādi / ius p̄latos miores. s̄ cura-
tos istimēdi / ius ecclēias p̄secrādi / ius b̄nfi-
ciū ecclēasticū / vel stipēdiū tp̄ale p̄feren-
di / vel facere p̄ferri ministrātibz sub se sp̄ua-
lia / ius indulgētias dādi. Et ita de reliq̄s
multis q̄ summo p̄ntifici cōpetūt vt in son-
te.

Consideratio Septima

Status ep̄alis q̄ ad sui vsū vel exerci-
tiū. nō ita subest pure volūtatē pa-
pe. sic stat⁹ p̄uilegiatorū medican-
tiūz vel aliorū / q̄b̄ eētiali ordie ⁊ hierarchi-
co statu / p̄dicta iura ep̄alia n̄ cōpetūt. P̄t
idcirco papa sub talibz p̄uilegiis / ⁊ p̄uile-
giatis / absq̄ iniuria / vel peccato / imutatio-
nes opari / restringēdo / vel tollēdo / non sic
passim in p̄relatis vel curatis.

Consideratio Octaua.

Status ep̄alis h̄ esse possit in aliq̄
sine plebe / ⁊ sine vsu vel exercitio
hoc fieri non p̄uenit. quia vanū ⁊ mōstruo-
sum in ecclēsia videret / q̄m̄ frustra est p̄tās
cui non subest operatio.

Consideratio Nona.

Status ep̄alis si nimis arctetur in sui
iuris iuribz eētialibz / q̄ ad restrictōez
vsus vel exercitiū / passim / cōmuniter p̄ pa-

pam / absq̄ vtilitate maiori ecclēie / sine h̄
esset in exemptionibus subditorū ab eo si-
ue in reservatione casuum in foro peniten-
tie / seu in restrictōe stipēdiōz tempaliūz
seu in reservatione b̄nfiōz ecclēasticorū
sub eo seu p̄ inductionē onerosaz p̄uile-
giatorū / aut modis similibz. Ille inq̄ sta-
tus ep̄alis possit rōnabiliter de ferre q̄relā /
nedum ad papā ⁊ generale conciliū / quod
est cōuenientissimū mediū. sed ad p̄ncipi-
pes orthodoxos / implorando iuuamen o-
portunum.

Consideratio decima

Status ep̄alis sicut nō adq̄ritur in aliis
quo p̄ solū titulū fidei / vel caritatē /
ita nō dep̄dit per solā heresim / vel
pctm̄ mortale / nō inueniēte hūana instō-
ne vel diuina reuelatione / alioq̄n status ec-
clēie hierarchie / p̄sus eēt incert⁹ / cui suo
vsu vel exercitio / q̄d nō est inueniens dice-
re. de policia a sup̄mo legislatoꝝ cōstituta

Consideratio Undecima.

Status ep̄alis sicut p̄t diuersis t̄p̄is
bus / ⁊ instōnibz / modis variis ad-
q̄ri ⁊ simli auferrī / sic ⁊ status papalis in ca-
su / per ordinationes papales. aut p̄ cōcilii
generale sicut ⁊ factū est aliquando potest
immutari.

Consideratio Duodecima.

Status ep̄alis p̄t ab aliq̄ p̄pter suaz
maliciā auferrī / licet reniteret occu-
pās. sic ⁊ stat⁹ papalis / vt videt in
casu / p̄sertim p̄ cōcilii generale possit auferrī.
cū stat⁹ papalis dat⁹ sit ecclēstice cōitas
ti. que in hoc habet quid diuinum tanq̄
cōmune bonū / ad quod papalis auctori-
tas conferuandum fuit instituta.

Consideratio Tertiadecima

Status ep̄alis habet rōnabiliter mo-
narchā sup̄mūz sc̄z papā. rōne vni-
tatis fidei ⁊ sacroꝝ. sed h̄ nō ita p̄spiciū est
esse debere ex institutione xpi / ⁊ p̄ vtilitate
vniuersalis ecclēie / respectu dispensationis
bonoz tempaliūz / ⁊ iurisdictionū p̄tentiō-
saz seu coercitiūz / que diuersis legibz / seu
decretalibz / aut statutis / p̄ diuersitate loco-
rum ⁊ tempoz regi debet. sic ⁊ alia meretē
palia / regalia / vel impalia. Nō b̄n dictū ē
q̄ quelibet p̄uincia in sensu suo abūdat.

Consideratio. Quattadecima.

Status p̄latōis si fiat limitatio sui
vsus in b̄nfiōis p̄ferēdis / vel in ex-
emptionibus / nō debet rōnabiliter p̄quiri
dū hoc manifeste sit propter studiū litera-
rum p̄sertim sacre doctrine quod per talia

promouetur / et dum homo potenter sit ad reprehendendos abusus notorie puenientes / siue hoc sit ex importunitate dominorum temporaliu / vel ex propria pusillanimitate / vel alia quamvis corrupta affectione. Sed in hoc capere medium conueniens / non aliter videtur posse determinari. Quod iuxta Aristotelis sententiam scilicet ut sapiens iudicabit. Nihil autem videtur in hoc sapienti quod generale concilium rite et libere celebratum

De statu curatorum

Consideratio Prima.

Statu curatorum succedit statui loci discipulorum christi quo ad legem nouam et figuratus est in antiqua lege per leuitas. Ac perinde status curatorum est de institutione christi et apostolorum suo a principio fundationis ecclesie que institutio per declarationes summorum pontificum cum et synodorum tam generalium quam specialium magis ac magis innotuit.

Consideratio Secunda

Statu curatorum est de essentiali ac intrinseca ecclesie hierarchia sicut status prelatorum quibus inferior sit et per sua perfectione variabilior. Quia ratione curati simpliciter non eque proprie dicuntur sponsi sicut episcopi liberiusque permittuntur cedere vel renunciare curis suis.

Consideratio tertia.

Statu curatorum institutus est ad regimen animarum dirigendam in finem vltimum per conuersionem sacramentorum et peccatorum remissionem et promotionem ad virtutes.

Consideratio. iiii.

Statu curatorum annexa habet obligationem docendi et publicandi verbum dei suis parochianis / saltem quodam generali tenore legis euangelice / quo ad credenda et agenda secundum statum sue simplicitatis / sicut maioribus prelatibus conuenit ex obligatione scientie reddere rationem particulari de ea que in eis est fide et spe apud omnes tam que de foris sunt quam que intus / fideles scilicet et infideles / hec enim obligatio consequitur ad obligationem priorum que est de spirituali regimine subditorum.

Consideratio quinta

Statu curatorum est status perfectionis non solum adquirende sed etiam exercende cum sibi competat tanta obligatio quam auctoritas / reducendi animas ad deum secundum hierarchicos actus qui purgare illuminare perficere nominantur

Consideratio sexta

Statu curatorum superior est hierarchice ecclesie ad statum simplicium religiosorum sicut dicitur Dionysius et Hieronymus in preecedentis considerationis determinant ratione.

Consideratio Septima.

Statu curatorum ecclesias parochiales sibi deputatas habet in tali libertate quod nulli alteri sacerdoti fas est ipsis inuitis / aut sine eorum licentia predicare in eadem presertim dum predicare voluerint ipsi / nec confessiones illic audire / nec sacra ministrare / salua sepe auctore vel rationabili ordinatione superiorum prelatorum.

Consideratio Octava

Statu curatorum huiusmodi et titulum recipi eadem decimas et oblationes et funera / aut alia emolumenta loco illorum pro sustentatione sufficienti status sui. Et hoc sit tantum de iure diuino quam naturali presupposito dominio. Determinatio autem huiusmodi vel illius que vel commutatio in aliam subuentionem / hoc fieri solo iure positiuo.

Consideratio nona.

Statu curatorum sicut habet de sibi subditis omnibus cogitare in ministracione sacrorum / ut scilicet suscipiantur. sic decet maxime ut quilibet parochianus se prius ostendat suo curato generali vel specialiter in foro conscientie quam eadem sacra suscipiat. Potest insuper edictum generale vel speciale suis parochianis super hoc per curatos ne aliter se ingerant promulgari.

Consideratio. x.

Statu curatorum securius et iustius eligi oportet de se et ceteris paribus / pro confessione sacramentali facienda a parochianis quam alio status presertim que non est superior secundum institutionem ecclesie hierarchice. pro quod mutua et correlatiua est obligatio parochianorum ad curatos vniuersimodis magis obligant. Collusiones preterea hinc inde possibiles fieri / magis ex hoc euitantur. Denique remedia spiritualia celerius et efficacius in casibus multis exhibentur. Potest nihilominus apud preiudicatos quandoque ratio potius inueniri.

Consideratio. xi.

Statu curatorum sanctus et salubris non debet inculpari vel infamari pro quocumque si in eo quicquid sint persone minus idonee ad debitum regimen animarum. Alioquin nullus esset status in ecclesia militante que culpari non deberet sic nullus absque macula et ruga. de villo statu visus est diu stare.

Consideratio. xii.

Statu curatorum potest sufficienter regere suos parochianos si polleat bona caritate et simplici morum honestate

De statibus ecclesiasticis

etiam ubi litteratura magna deesset. Propter ea non leuiter se eis preponere debent alieni / quibus inuentantur magis litterati.

Consideratio tertiadecima.

Status curatorum potest / cum facill studio habere ea et scire que ad parochiam suam regendam sufficiunt. Mores autem si agnoscere neglexerint debet apud eos correctio episcopalis maxime vigilasse. ut astringantur seuerius. tenorem habere in scriptis eorum que scire debent in punctis regiminis / tam institutiones synodales positivas. quam ceteras.

Consideratio decimaquarta.

Status curatorum potest obventiones ordinatas licenter exigere. Verum tamen tali modo / et tpe / que simonia / ea prauitas / vel eius suspicio nequaquam incuratur. ut que propter negationem temporalium spiritualium interim ministratio non negetur / nec interueniat questuosa mercatio.

Consideratio decimaquinta.

Status curatorum debet cum bona gratia. suscipere statum privilegiorum / tanquam coadiutores missos / habentes a superioribus licentiam predicandi / et confessiones audiendi / si non appareat rationabilis causa aliquam tale repellendi / utpote si detraCTOR. si collusor. si corruptor. si questuosus. si seductor appareat. Aut parochianorum multi inde veniunt in contemptum curatorum. Aut si tunc curat pro seipsum id agere circa parochianos suos quod agendum sit satis ponit / que vide referendus nisi legitima fuerit exceptio contra eum.

Consideratio decima sexta.

Status curatorum videtur preter parochianis sine peccato sic temerari / que eorum licentia neque in generali / neque in specialiter prius quam alibi confiteri / aut missas vel sermones audire / tpe diuini fuit / diebus dominicis et festiuis voluerint. Que licentia si sine causa rationabili denegat / sufficit excusare frequentes eos que alibi confitentur / licentia non obtenta sed petita.

De quibus. x. considerationes que ponuntur pro statu privilegiorum.

Consideratio prima.

Status privilegiorum ad predicandum / et confessiones audiendum / statum est post primariam ecclesie institutionem / rationabiliter ordinat / ad subleuam eorum que hierarchicos

in ecclesia statum habent. Preterea pro talibus et tantis in temporalibus ditionibus / que secum attulit multas occupationes.

Consideratio secunda.
Status privilegiorum dicitur cum bona caritate in sua via. Non ad questum / non ad emulatos / non ad ambitus. non denique in preiudicium temporale vel spirituale curatorum / sed in statu clarum et palam apud parochianos. quatenus honoris debitum / ac sustentationem suis reddat curatis. Alioquin faciunt quod sibi fieri nolent. Peritiam repellunt / si de quibus aliter confiterentur / et excommunicationem a canone nonnunquam incurunt.

Consideratio tertia.

Status privilegiorum et omnium generaliter religiosorum. prohibet sub pena excommunicationis late sine / nisi facram eucharistie ministrant. et matrimonium solemniserint.

Consideratio quarta.

Status privilegiorum habet / que in suis locis et publicis predicare possunt. dum plerumque nec predicant / nec predicatos instituit. Similiter habent in ecclesiis parochialibus de licentia curatorum.

Consideratio quinta.

Status privilegiorum habet / ut idonei parati sufficiant pro superioribus suis ad placitum diocesanum / valeant in locis suis / confessiones audire diocesanorum. et eos absoluerint cum tali pretere. et in casibus talibus que ad modum curati parochiales ordinarie funguntur / non in aliis. nisi de specialibus placitum. maioribus fuerit elargita pretere.

Consideratio sexta.

Status privilegiorum habet / ut quibus sacramentum penitentiae possit pluries super eadem peccata sui effectum sortiri. saltem ad augmentum gratie / cum sit facram iterabile / licet meritorie eadem peccata pluries confiteri / nec sit repugnancia quoniam adhuc possit tpe obligari. nihilominus confessio privilegiorum non tenentur in eadem peccata amplius confiteri / quam si suis curatis eadem confessio fuisset questum est ex preter efficacie facti. Doc. n. p. Joh. xxij. fuit declaratum. et versus contra hoc obtinuit.

Consideratio septima.

Status privilegiorum habet / ut a confessis sibi non debeant curati noua exquirere confessionem de eisdem peccatis. preterea si secreta sunt / nec debent prohibere parochianos cum talia voluerint eis confiteri. Fas sit curatis imo tutum inquirere a parochianis suis / quomodo et qualiter a quibus confessiones receperint. Quibus veritatem rindere si quis parochianus negauerit / vice statu salutis esse credi posset. Preterea in casibus peccati eucharistie facram / rationabiliter denegaret / dicendo. nescio si

confessus sis ab habente potestatem / et an in hoc te decipias. vel alter te

Consideratio Octaua.

Status puilegiatorum habet. dum dicitur publicis absoluit parochianos / ut ipsi debeant facere fide de absolutione / et absoluedi prate. si super hanc curans parochialis fuerint requisiti. sub pena de negadu rationabiliter talibus cum se dicunt absolutos eucharistie sacramentum.

Consideratio Nona.

Status puilegiatorum habet / ut non debeant inducere voto vel pmissio / alios ad eligendu sepultura in ecclesiis suis et locis suis. Ut ad pstitendu in taz eleca ibide. Et sub pena excoicationis late sine. Debet pretea reddere qrtam pre legatorum seu funeralium / curato parochiali ipsius defuncti / que pars canonica nominatur

Consideratio Decima

Status puilegiatorum ad pdicanduz debet fm qritate auditorum formare sermonem / ne coram laicis et subditis de regat vitia clericorum atqz dno. Hoc ei esset no extirpare vitia. sed nutrire rebelliones / scz murmuracionis et contemptus apud audientes. Fiat insup pdicatio pncipaliter de pncis nostre religionis in fide spe et caritate cum ceteris virtutibus. Sed / et pferim confessiones mulierum et iuuenum / no nisi locis patentibus et publicis audire / nec queticula in cameris et angulis agere psument. ab oi specie mala abstinentes se.

De utroqz statu simul.

Consideratio Prima.

Status utriusqz curatoz scz et puilegiatorum / inuigilet cognoscere casus reseruatos p latis. ne seducant et seducant / si transgrediant limites sue pncis quibus expediret pauciores casus pferim occultos reseruari ut sunt pcta illa carnis q frequissime comissa vix cofitent. pferitiz per mulieres et adolescentulos.

Consideratio Secunda.

Status utriusqz studeat alter alteri onera portare sine contetione et emulacione / de rebus predicatis / vel alijs / ne si inuicem more cornicu se mordeant / osumentur. Ne pretea surgat feda opinio ecclesiasticorum apud laicos / et vitupet ministerium vbi dei. Nonne de quo abunde diues est / potibus. Nonne pacis est de? no diuisionis.

Deniqz qd pdest pbarisaica pntentio de status peminencia qn sanctius est dare opam. ut qd pfecto inueniat. qd si iaces in imis / de pfecto stat glief. Attetio pnti qd pncilioz ecclesiasticorum bfuatio / n pnta cludi sub regul qbuscuqz. qn necesse sit currere sepissime ad glosa sapienissimi Augu. tracta ex opibz vici / q talia dant in obfuanda animi pparatione. et no sp opis exhibitioe. Que animi pparatio p apud oem statum et psonaz pparatioe religionis si vult inueniri. Finit.

Incipit tractatus

eiusdem Cancellarij parisiensij de modo viuendi omnium fidelium.

Ad nobiles Consideratio prima.

Regula prima que spectat ad nobiles potentes / et scabinos. ne pauperes videlicet per potentiam suam opprimant et a subditis suis opprimi permittant. Valos vsus in villis suis destruant. Causas pauperum / viduarum / et orphanorum / libenter audiant. et cito iuste iudicent. Quuera pro iudicio faciedo vlt festinando. aut retardando. non accipiant Nil a subditis suis extorqueant.

Ad milites Consideratio secunda.

Regula ad milites tangitur Luce. ij. Feminez concutatis scilicet in persona per potentiam indebite. Femini calumniam faciatis in rebus qua per militiam facere possentis. Et pten esto / te de stipendijs vestris id est redditibus vestris multis temporibus. accipiendo vero ad defendendam patriam. ij. Nachabeo. xv. Accipe gladium sanctu munus te. Romanoz. xij. Non sine causa gladiu portat

Ad simplices Consideratio tertia.

Regula simplicium quo ad ecclesia vt ieiuni ad missam veniant. In missa non loquantur nec circumpiciant. Ante missam orare debent / vt gratia dei recipiant. In missa memoriam passionis christi habeant. Ante euangelium sancti Iohannis no exeat. Sermones libenter et diligenter audiant. et referre post missam gratias deo satagant.

Ad episcopos et prelatos.

Regula epoz et prelatorum satis patet ad Thimothe. iij. Oportet episcopum sine crimine esse sicut dei dispensatorum. Et Matt. xx. Qui maior est vestz sit vester miler. i. Looz. vi. Dormamur vos te

R